

© Deze tekst is auteursrechterlijk beschermd

Boek : Hoogbegaafd, Als je kind (g)een Einstein is,
Auteur : Prof. Tessa Kieboom
2007, Lannoo Tielt
Bespreker : Yo Wouters, webmaster www.hoogbegaafdvlaanderen.be
Datum : 26 september 2007

1. In een notendop...

In dit boek deelt prof. Kieboom haar theoretische én praktische inzichten met ons. Zij doet dit niet slechts vanuit modellen en literatuur. Ze put uit haar jarenlange ervaring met een heel breed spectrum van kinderen, jongeren en volwassenen. Zij kent bovendien ook heel goed de gevoeligheden van leerkrachten, ouders en andere begeleiders. Het geheel levert een basisboek op rond hoogbegaafdheid, dat al wie met hoogbegaafden te maken heeft goed kan gebruiken!

Het boek is in de eerste plaats een 'state of the knowledge' wat betreft hoogbegaafdheid in Vlaanderen. Daarnaast is dit boek doorheen alle levensechte voorbeelden een zeer rijke bron voor alle opvoeders. Dit zowel voor leerkrachten als voor ouders en voor al wie op een adequate manier hoogbegaafde kinderen en jongeren willen begeleiden. Het boek is ook een aanrader leerkrachten secundair onderwijs. Het onderwerp van hoogbegaafden in secundair onderwijs komt immers weinig aan bod komt in andere publicaties. De raadgevingen vanuit de ruime ervaringen van het CBO worden geschraagd door een aantal voorbeelden van goede praktijk. Die zijn zeker het lezen en navolgen waard.

2. Te onthouden

Het boek is opgedeeld in drie grote delen.

Tessa Kieboom geeft in het eerste deel, 'Een foto van hoogbegaafdheid', een zeer genuanceerde definitie van wat hoogbegaafdheid is.

Al te vaak circuleren er eenvoudige lijstjes of versimpelde definities die vooral het cognitieve aspect benadrukken. Daarin wordt hoogbegaafdheid vooral bekeken als 'een schoolse voorsprong hebben'.

Tessa Kieboom legt uit dat de foto vaak veel complexer dan dat is. Zij maakt een onderscheid tussen kenmerken die stevast voorkomen, en andere die er kunnen zijn. Ze legt ook uit waarom een IQ test 'slechts' een IQ test is. Ze verduidelijkt waarom sommige hoogbegaafde leerlingen, indien enkel afgemeten aan de hand van zo'n test, in de kou zouden kunnen blijven staan. Omdat ze niet tot het testresultaat (kunnen) komen dat hoort bij hun capaciteiten.

In het tweede deel, Hoogbegaafd op school, lezen we met welke pijn sommige kinderen op school zitten.

Hoogbegaafde leerlingen komen vaak, ondanks de soms wel aanwezige differentiatie en goede wil van leerkrachten, toch niet aan hun trekken.

Prof. Kieboom wijst ouders en leerkrachten ook op de kleine gevoeligheden aan beide kanten. Die kunnen wel eens tot (onbedoelde) onderlinge wrevel leiden. Terwijl een goede samenwerking en onderling begrip zo belangrijk zijn.

De auteur presenteert tevens een model voor een 'andere' aanpak op school

Niet het kind moet het leerproces sturen, maar wel de opvoeder. Het hoogbegaafd kind heeft géén behoefte aan extra werk, wel aan ander werk. Dat werk moet volgens dezelfde criteria worden beoordeeld als alle andere schoolwerk. Prof. Kieboom geeft uiteraard niet alleen een algemeen kader. Ze reikt ook tips aan en schetst de richting die dit "nieuwe" model van leren uit kan gaan.

Naast dit nieuwe leermodel spreekt ze ook over de kangoeroeklas. Daarbij geeft ze mogelijke kaders zijn voor het bepalen van de toelatingsvoorwaarden. Ze legt uit welke soorten activiteiten in zo'n uitbreidingsklas een plaats verdienen.

De verhalen van enkele scholen en kinderen illustreren zeer treffend wat een goede aanpak kan betekenen voor hoogbegaafden.

De problematiek van versnellen komt ook aan bod. Het is verfrissend dat prof. Kieboom hier de nodige kanttekeningen bij plaatst. Versnellen wordt geschetst als enerzijds soms een noodzakelijk iets, maar tegelijk als een tijdelijk doekje voor het bloeden. Te vaak nog wordt er versneld om de verkeerde redenen, bijvoorbeeld omdat een school niet anders te bieden heeft. Vaak blijkt dan dat een kind slechts heel kort geholpen is met de versnelling. Versnellen hoort gepaard te gaan met uitbreiding en een goed uitgekende verdere begeleiding. Anders bestaat het gevaar dat men al snel dezelfde problemen tegenkomt als voor de versnelling. Elke maatregel die genomen wordt moet het ononderbroken leerproces van de leerling voor ogen hebben.

Het spook van het onderpresteren, dat vaak op de loer ligt, wordt duidelijk beschreven. Hoe herken je het, wat kan je doen ter preventie en als remediëring? Ook hier biedt het boek weer herkenbare verhalen, tips en duidelijke voorbeelden. Het hoofdstuk bevat verder het al vrij bekende overzicht van de types hoogbegaafden zoals ze door CBO vanuit een ruime praktijk werden geregistreerd.

Een derde en laatste hoofdstuk gaat over hoe deze 'andere' kinderen in een opvoedingssituatie reageren.

De verhalen van enkele kinderen illustreren zeer goed hoe belangrijk het is dat opvoeders rekening houden met de andere ontwikkeling van deze kinderen. Zij zijn zeer gevoelig voor het al serieus genomen te worden, hebben een zesde zintuig voor onrechtvaardigheden, zijn vaak zeer zelfstandig en zelfsturend. Opvoeders, en zeker ouders, moeten deze kinderen de nodige begeleiding maar ook de nodige ruimte gunnen zodat zij zich ten volle kunnen ontwikkelen op een evenwichtige manier. Dat is best moeilijk, omdat het hoogbegaafde kind vaak toe is aan zaken die wij als volwassenen beschouwen als "voor oudere kinderen". Het is voor volwassenen soms echt wennen, dat dit "kind" al toe is aan "grote" zaken. Ook in dit hoofdstuk geeft een goede mix van concrete verhalen van jongeren en kinderen, ondersteund door een gedegen kadering, een goed beeld van wat opvoeders best wel en niet doen.

2. Zeker lezen?

Het boek eindigt met een oproep om de soms verborgen parels die hoogbegaafden zijn te zien, te ontdekken, en hen de kans te geven een leven lang te kunnen schitteren. Een waardig einde voor een parel van een boek...

Dit boek toont ons zeer duidelijk de gedrevenheid van prof. Kieboom om hoogbegaafde kinderen en jongeren te geven wat hen toekomt. Maar het is méér dan dat. Het geeft ook concrete handvaten om dit te doen. Door de mix van achtergrondinformatie en praktische tips is het aanrader voor iedereen die zich wil verdiepen in de manier waarop hoogbegaafden best begeleid. Het boek leest vlot en wordt geïllustreerd door concrete verhalen van kinderen van vlees en bloed. Het zal er ongetwijfeld toe bijdragen dat men deze kinderen, jongeren, volwassenen beter gaat begrijpen en meer gedegen zal begeleiden.

3. Informatie over boek en auteur

Prof. Tessa Kieboom, Hoogbegaafd, Als je kind (g)een Einstein is, Lannoo, Tielt, 2007, 232 blz. ISBN 978 90-209-6982-5

Een uitgave in de reeks opvoedingsboeken van Lannoo: www.lannoo.com/opvoeding

Professor Tessa Kieboom is al jaren een goede bekende bij Vlaamse ouders, leerkrachten en opvoeders van hoogbegaafde kinderen en jongeren. Zij heeft intussen met haar centrum voor begaafdheidsonderzoek (CBO – website: <http://www.ua.ac.be/cbo>) een goede reputatie wat betreft testing en begeleiding van kinderen, jongeren en volwassen hoogbegaafdheid.

4. Nuttige links

- www.letop.be, fiches hoogbegaafdheid:
<http://www.letop.be/projecten/leerzorg/default.asp?parent=1123#start>
- www.hoogbegaafdvlaanderen.be
- <http://www.bekina.org>